

**ETELÄ-KARJALAN LIITTO
KUTILAN KANAVA, TAIPALSAARI
LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS**

 JS-Enviro Oy

YMPÄRISTÖKONSULTOINTI
NIEMELÄINEN OY

Sisällys

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	3
3. VIITASAMMAKOT	4
4. LINNUSTO	5
4.1. LINTUDIREKTIIVIN I-LIITTEEN LAJIT	5
4.2. UHANALAISET LAJIT	5
4.3. TIIRA-HAVAINNOT	8
4.4. MUUT LAJIT	8
4.5. YHTEENVETO LINNUSTON HAVAINNOINNISTA	8
5. SUDENKORENTOJEN HAVAINNOINTI	10
5.1. JOHDANTO	10
5.2. KUTILANLAHTI	10
5.3. KOULUNLAHTI	10
5.4. MÄRKNIEMEN KÄRKI	11
5.5. JOHTOPÄÄTÖKSET SUDENKORENTOHAVAINNOISTA	13
6. YHTEENVETO	13

Liitteet:

Liite 1. Sijaintikartta

Liite 2. Havaittujen lintulajien lajilista

1. JOHDANTO

Etelä-karjalan Liitto on 16.4.2019 päivityssä tarjouspyynnössään pyytänyt täydennystä ja päivitystä aiemmin tehtyyn selvitykseen "Pien-Saimaan pumppaamohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman luontoselvitykset 2010". Täydennyksiä ja päivityksiä on pyydetty alla esitetyn mukaisesti:

- Viitasammakkoselvityksen päivitys, Koulunlahdelta lajista havainto. Rajataan lajin lisääntymis- ja levähdysalueet nykyohjeiden mukaan.
- Tiira-aineiston hankkiminen.
- Lintuselvityksen päivitys.
- Sudenkorentoselvityksen päivitys. Koulunlahdelta havainnot: lummelampikorento ja täplälampikorento. Rajataan lajien lisääntymis- ja levähdysalueet nykyohjeiden mukaan.

Vaaditut selvitykset tuli toteuttaa kanavan varsinaisella työmaa-alueella ja sen lisäksi lintuselvityksen inventointityö tuli ulottaa uuden väylän alueelle.

Luontoselvityksessä kuvattiin tarjouspyynnössä edellytetyt osiot sekä samalla kuvattiin alueen luonnon yleispiirteitä ja mahdollisia luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Tällaisia ovat luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojeltavat luontotyytit, metsälain 10§ mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt, vesilain 11§ mukaiset pienvedet sekä muutoin ympäristön kannalta arvokkaat kohteet.

Suunnittelualueen linnuston ja tarjouspyynnössä edellytetyn muun eläinlajiston osalta havainnoitiin erityisesti uhanalaiset lajit (luonnonsuojelulaki 46§) sekä erityistä suojelua vaativat lajit (LSL 47§) ja näiden elinympäristöt. Selvityksessä tarkasteltiin myös luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit sekä lintudirektiivin liitteen I lajit ja niiden elinympäristöiksi sopivat alueet.

Viitasammakkoselvityksen maasto-osuus tuli toteuttaa toukokuun alkupuoliskon aikana 15.5.2019 mennessä (vähintään kaksi maastokäyntiä). Lintulaskennoissa laskentakertoja tuli olla kaksi: toukokuun alussa ja kesäkuun alussa.

Edellä esitetyn mukaisesti viitasammakkoselvityksen päivitys toteutettiin huhti- toukokuussa. Huhtikuun maastokäynti toteutettiin 30.4.2019. Kyseinen käynti oli mahdollista toteuttaa jo edellä mainittuna ajankohtana lämpimän sääjakson johdosta. Tämän lisäksi maastokäyntejä toteutettiin toukokuussa 17.5. sekä osin lintuhavainnoinnin yhteydessä.

Linnuston selvitys toteutettiin suunnittelualueella sekä maastossa yllä mainittuna ajanjaksona, että soutamalla alue rajauksen mukaisesti kahteen kertaan. Ensimmäinen vesiltä tapahtunut tarkastelu toteutettiin 20.5. Tällöin vene laskettiin vesille Kopinsalmen sillalta klo 4.10 aamulla ja soutu ulotettiin Vehkasalon eteläpäähän tasalle. Soutu tapahtui suunnittelualueen linjausta noudatellen ja sisälsi myös Umianlammen tarkastuksen. Ensimmäiselle soutukerralla Kutilanlahtea ei tarkastettu soutamalla. Toinen soutukerta toteutettiin 11.6.2019 vastaavalla tavalla kuin ensimmäiselläkin kerralla. Tällä kerralla kuitenkin vesiltä tapahtunut tarkastelu ulotettiin myös Kutilanlahden alueelle. Tällöin vene laskettiin vesille Kutilankylän venesatamasta ja tarkkailu ulotettiin Kutilanlahden pohjukasta Rumusaaren pohjoiskärkeen.

Edellä esitettyjen linnuston tarkastelujen ohella Tiira-aineisto hankittiin Etelä-Karjalan lintutieteelliseltä yhdistykseltä (EKLY).

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Tässä työssä tarkastellun alueen kasvillisuutta on selvitetty vuonna 2010 toteutetussa Pien-Saimaan pumppaamohankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin luontoselvityksissä. Kuten aiemmin toteutetussa tarkastelussa, ei nyt toteutetussa hankkeessa havaittu tarkastellulla alueella luonnonsuojelulain tarkoittamia luontotyyppisiä, metsälain tai vesilain mukaisia kohteita.

Yleisesti tarkasteltuna aluetta leimaa vahva loma-asutus molemmin puolin Kopin- ja Toijansalmea, muuttuen suunnittelualueen länsipuolella Saimaanharjun asemakaava-alueeksi. Rantavyöhykkeet ovat pääosin karuja

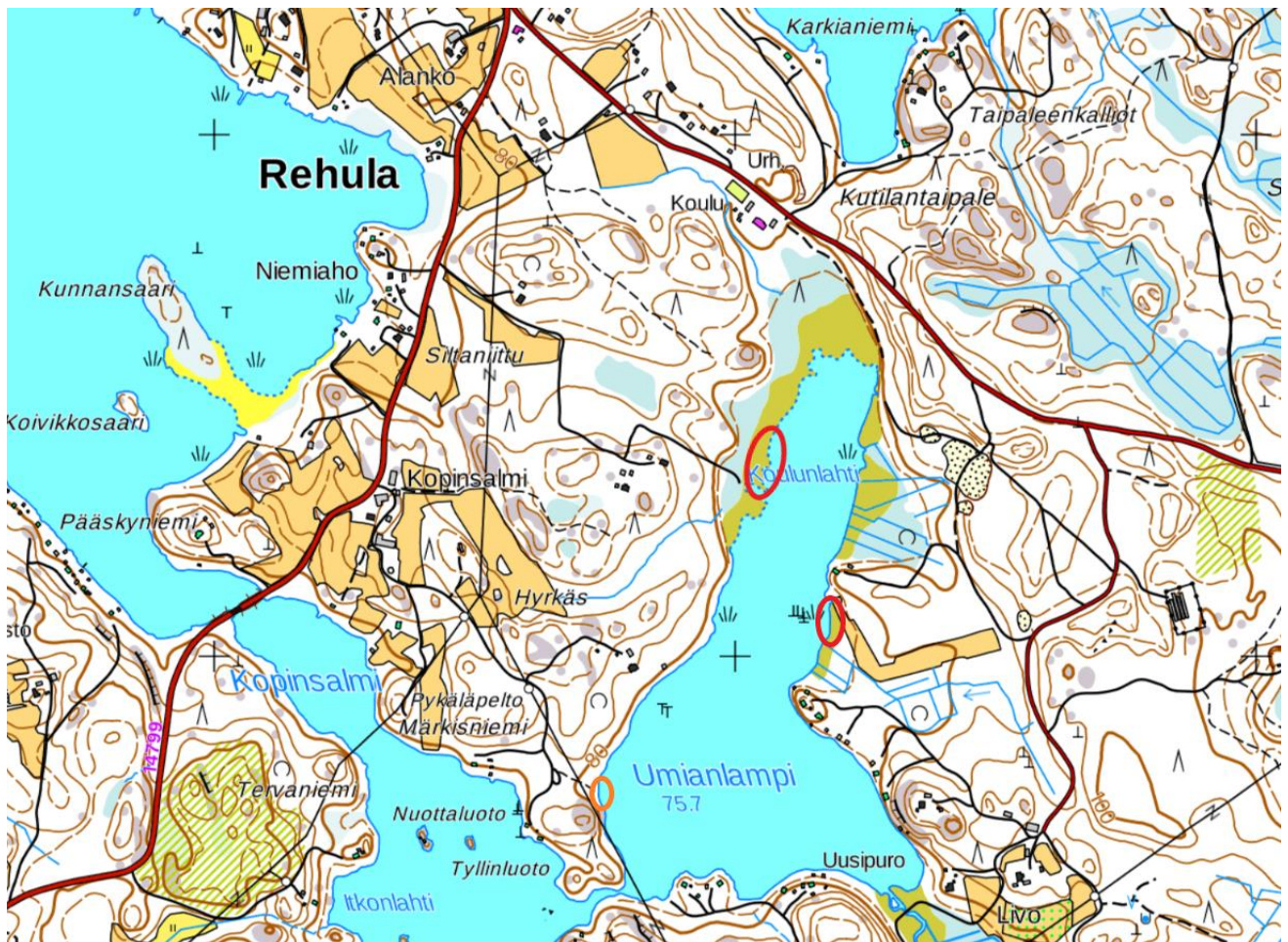
hiekkaisia tai kallioisia rinteitä, joissa puusto muodostuu männikkökankaista tai rantavyöhykkeellä lehtipuiden (tervaleppä, haapa, pihlaja, raudus- ja hieskoivut) muodostamasta kapeasta vyöhykkeestä. Samat yleispiirteet toistuvat myös Kutilanlahden rantamilla. Koulunlahden pohjukka sen sijaan on suorantainen, jossa järviruoko on valtalaji. Edellä mainitun lisäksi lahden pohjukassa kasvaa kelluslehtisiä lajeja, kuten lumme, ulpukka ja vitakasveja uistinviita ja ahvenviita.

Tässä selvityksessä tarkasteltu alue on esitetty liitteen 1. kartassa.

3. VIITASAMMAKOT

Viitasammakkokartoitukset toteutettiin myöhäisiltapäivällä 30.4. sekä toukokuun alkupuolen kylmän jakson myötä myöhemmäksi siirtyneenä linnustokartoituksen yhteydessä aamuyöstä 17.5. Viitasammakoiden kutumenoja havaittiin kahdessa paikassa Koulunlahdella, ja lisäksi 7.6. havaittiin yksittäinen viitasammakko Umi-anlammen länsirannalla. Viitasammakoiden kutu painottui selkeästi Koulunlahden länsirannalle, jossa havaittiin viitasammakon kutua, näköhavainto tehtiin 3-4 viitasammakosta sekä äänessä oli vähintään 6-8 yksilöä. Länsirannalta tehtiin myös äänihavainto Koulunlahden itärannalla pulputtavista 2-3 yksilöstä. Koulunlahden alue ja erityisesti sen länsi- ja pohjoisrannat ovat viitasammakon lisääntymiseen soveltuvaa biotooppia. Lahden itäpuoliset ojat tarjoavat ennemminkin talvehtimispaikkoja. Vaikka Umi-anlammen länsirannan alue on vain kapea nauha rannan tuntumassa, voidaan se lukea viitasammakon levähdyspaikaksi, sillä alueella on viitasammakon lepäämiseen ja suojautumiseen tarvitsemia rakenteita ja elinympäristön piirteitä.

Kutilanlahden pohjukassa ei ole viitasammakolle soveltuvaa biotooppia. Kartoituksissa havaittiin myös ruskosammakoita molemmin puolin lahtea sekä ruskosammakon kudussa viihtynyt sorva länsirannan ruovikossa.

Kuva 1. Viitasammakkohavainnot Koulunlahdella. Soidinhavainnot Koulunlahdella merkitty punaisella, Umi-anlammen länsirannalta lintukartoituksen ohessa löytyneen yksittäisen viitasammakon sijainti oranssilla. Koko Koulunlahden alue on viitasammakolle soveltuvaa biotooppia. Kartta-aineisto © Maanmittauslaitos 6/2019

4. LINNUSTO

Suunnittelualueen linnusto selvitettiin maastokäynnein. Soutuveneellä kuljettiin koko suunnitellun veneväylän alue, vain Koulunlahden pohjukka jäi venekäyntien ulkopuolelle. Koulunlahden, Kutilanlahden ja näiden välisen Kutilantaipaleen alueet sekä Umianlammen länsiranta kartoitettiin jalan. Alueet kartoitettiin kahteen kertaan, lisäksi Koulunlahden lajisto kirjattiin myös 30.4. viitasammakkokartoituksen yhteydessä. Varsinaiset lintuselvitykset toteutettiin 17.5. ja 11.6. välisenä aikana.

Suunnittelualueen linnustokartoituksissa havaittiin yhteensä 71 paikallista lintulajia, lisäksi ylimuuttavana valkoposkihanhi sekä muutolla levähtäväksi tulkittu, Järvi-Suomessa alueellisesti uhanalainen jänkäkurppa Koulunlahdella. Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueelta havaittiin 8, uhanalaisia lajeja 10 ja silmälläpidettäviä 11 (uhanalaisuusluokkien lyhenteet: EN – erittäin uhanalainen, VU – vaarantunut, NT – silmälläpidettävät). Ensimmäisellä laskentakierroksella kokonaisparimääräksi summattiin noin 580 paria, toisella 710. Parimäärältään runsain lintu oli naurulokki (yli 200 paria), jota seurasivat pajulintu (73 paria) ja peippo (72 paria). Lintujen ohella kartoituksissa havaittiin Koulunlahden itärannalla kartoittajaa väistänyt hirvi.

Lintulajien lajilista on esitetty raportin liitteessä 2.

4.1. Lintudirektiivin I-liitteen lajit

Laulujoutsenia havaittiin kolme kiertelevää lintua kahtena porukkana Kopinsalmen tienoilla. Pesintään viittäviä havaintoja ei tehty.

Valkoselkätikka (VU) kuultiin 7.6. Itkonlahden ja Taivalsuun välillä rummuttamassa lännessä, Ahokkalan suunnassa.

Palokärki. Havaintoja 4 reviiristä toukokuun puolivälin käynneillä.

Kuikka. Polkeisenlahdella havaittiin hautova kuikka, jonka lisäksi alueelta havaittiin 4-5 pariksi tulkittu määrä kuikkia.

Kurki. Koulunlahdella havaittiin 30.4. yksinäinen lintu. Mahdollisesti sama yksilö oli 17.5. Rehulan Siltaniitulla, kartoitusalueen ulkopuolella.

Pikkulepinkäinen. Koulunlahdella havaittiin yksi koiras 17.5. Havainto oli kuluvan kevään ensimmäisiä Etelä-Karjalassa, ja linnun käyttäytyminen huomioiden lintua voitaneen pitää muuttavana. Havaintopaikan vieressä Koulunlahdella oli toisaalta lajin pesintään soveltuvaa biotooppia, joten pesintää alueella ei voi poissulkea.

Kalatiira. Kalatiirakolonioita suunnittelualueelta löytyi kolme kappaletta, sekä muutamia yksittäisinä pesiviä pareja. Vehkasalon lounaispuolella sijaitsevalla Kaijaluodolla tiiroja havaittiin 12-14 paria yhdessä harmaa- ja kalalokkiparien kanssa. Kutilanlahden Kaniluodolla pareja oli arviolta 25, ja Kiviselän Selkäluodolla 4-5 paria. Koulunlahdella tavattiin joka käynnillä yksi pari. Mahdolliset reviirit löytyivät Pälpäissalmen Polkeisenlahdelta sekä Vehkasalon selän länsipuolen Kiimaluodoilta. Muutamia pareja lenteli Saimaanharjun itäpuoleisten saarten tuntumassa.

Teeri. Pääosin soivista teerikoiraista tehtiin yhteensä 8 havaintoa, joista 2 Kutilantaipaleella suunnitellun kanavan varren puissa.

4.2. Uhanalaiset lajit

Selvityksen yhteydessä havaittiin kaksi erittäin uhanalaista (EN), kahdeksan vaarantunutta (VU) ja 11 silmälläpidettävää (NT) lajia. Näistä valkoselkätikka on käsitelty direktiivilajien yhteydessä. Uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista käsitellään tarkemmin ne, joihin kanavahankkeella tulee olemaan suoraa vaikutusta joko lisääntyneen veneliikenteen tai kanavan kaivutöiden kautta.

ETELÄ-KARJALAN LIITTO
KUTILAN KANAVA, TAIPALSAARI
LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS

Selkälokkeja (EN) havaittiin kaksi pesivää paria Vehkasalonselällä; yksi pari Kiimaluodoilla sekä toinen edellisestä noin 900 m pohjoiseen Hyvärniemen eteläpuolisilla luodoilla. 20.4. havaittiin yksi kiertelevä pari Kutilanlahdella.

Naurulokkien (VU) tärkein pesimäalue on Perluodot Vehkasalonselän Kivikkolahdella, Rautniemen luoteispuolella. Luodolla pesivien parien määrä on noin 170 – 220. Naurulokkien ohella luodoilla viihtyivät harmaa- ja kalalokkiparit sekä ainakin kolme paria silkkiuikkuja.

Haapanoita (VU) havaittiin kahdesti, pariskunta Umianlammella sekä seuraavalla laskentakerralla yksinäinen koiras lennossa Kopinsalmelta Umianlammelle päin.

Pajusirkku (VU). Koulunlahdella löytyi 2 – 3 pajusirkkureviiriä ja Pälpäissalmen Polkeisenlahdella lauloi yksi lintu 20.5.

Harmaalokkeja (VU) tavattiin lähinnä Toijansalmelta etelään. Suurin kertymä oli Kiimaluodoilla, jossa oli paikallista viisi lintua.

Pensastaskuja (VU) oli Koulunlahdella 1 – 2 reviiriä. Lahdella tavattiin laulava koiras molemmilla puolin lahtea, mutta epäselväksi jäi, oliko kyseessä sama lintu.

Ruokokerttusia (NT) oli äänessä vain Koulunlahdella, jossa enimmillään neljä koirasta kuulutti reviiriään.

Taivaanvuohi (NT) havaittiin soidintamassa Koulunlahden itärannan peltoalueen yllä.

Tukkakoskeloiden (NT) esiintyminen painottui Vehkasalonselälle, josta löytyi kolme paria. Yksi pari uiskenteli Kopinsalmella 30.4.

Isokoskeloita (NT) havaittiin kaksi koirasta Vehkasalonselällä, yksi Kutilanlahdella ja yksi Toijansalmella.

Silkkiuikkuja (NT) löytyi alueelta tasavälein Toijansalmelta etelään aina selvitysalueen rajaan asti. Suurin keskittymä oli Perluotojen naurulokkikolonian luona, jossa havaittiin 3 – 4 paria. Koulunlahdella havaittiin yksi lintu, ja koko selvitysalueen parimäärä on 9-10.

Härkälintuja (NT) tavattiin sekä alueen eteläreunalla (yksinäinen lintu Vehkasalonselän Kaijaluotojen tuntumassa) että Umianlammen-Kopinsalmen alueella (havainnot kahdesta yksilöstä). Toijansalmesta havaittiin yksi lintu.

Muut alueella havaitut uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit ovat viherpeippo (EN), töyhtötiainen (VU), haarpääsky (VU), pensaskerttu (NT), kuovi (NT), harakka (NT) ja närhi (NT). Nämä lajit havaittiin selvitysalueelta, mutta niiden levähdys- ja lisääntymisalueet eivät ole suunnitellun kanavan vaikutuspiirissä.

Kuva 2. Havainnot uhanalaisista ja lintudirektiivilajeista Koulunlahden alueella. Kartta-aineisto © Maanmittauslaitos 6/2019

4.3. Tiira-havainnot

Etelä-Karjalan Lintutieteellisen yhdistyksen EKLY ry:n toimittamassa Tiira-aineistossa kanavahankkeen kanalta merkittävimmät lisät nyt tehtyihin maastohavaintoihin ovat

- pikkulokkien pesintä Perluodoilla,
- kehrääjäreviiri Kutilantaipaleella, Koulunlahden pohjoispuolella (alueellisesti uhanalainen laji),
- luhtahuitti Umianlammen kaakkoisosassa ja
- valkoselkätikat Toijansalmen itärannalla sekä Umianlammen kaakkoisrannalla.

Huomioimalla Perluotojen naurulokkikolonian voidaan myös varmistaa pikkulokkien menestymistä. Luhtahuitin ja valkoselkätikkojen ei Tiira-havaintojen mukaan arvioida häiriintyvän kanavahankkeesta.

Alueella on tehty havaintoja myös kuudesta pöllölajista (viisi direktiivilajia). Havainnoista yksikään ei sijoitu siten, että kanavahankkeella voisi odottaa olevan vaikutuksia pöllöihin. Sääksiä alueella on havaittu pääasiassa kierteleviä lintuja; suunnitellun venereitin lähistöllä mahdollisesti sijaitsevista pesistä ei ole saatu tietoja. Venellä tehdyssä kartoituksissa ei pesiä havaittu.

4.4. Muut lajit

Kalalokki. Toijansalmen eteläosassa, Käkelänniemen edustan luodolla oli kalalokkikolonia, kooltaan 18-20 paria. Kolonian viereisellä kivellä pesi harmaalokkipari. Kalalokkeja pesi myös Kutilanlahden Kaniluodolla kalatiirujen kanssa neljän parin verran. Loput havaituista kalalokeista olivat yksittäin pesiviä tai lennossa havaittuja.

Kaulushaikaran havaittiin puhaltelvan Koulunlahden länsirannan ruovikossa 7.6.

4.5. Yhteenveto linnuston havainnoinnista

Suunnitellun kanavan ja veneväylän varren linnusto on valtaosin varsin tavanomaista. Alueella sijaitsee viisi lokkien ja tiirujen koloniaa, joista merkittävimmät ovat Perluodot sekä Kaniluoto. Valtaosin naurulokkien asuttamat Perluodot sijaitsevat syrjässä suunniteltuun väylään nähden, ja väylän sopivalla linjauksella kolonian häiriintymistä voidaan välttää. Kaniluodon tiirakolonia ja Toijansalmen kalalokkikolonia sijaitsevat kapeammassa paikoissa, ja näissä häiriintymisen välttäminen on jo huomattavasti vaikeampaa. Kiviselän Selkäluoto sijaitsee jo nyt veneväylän varrella, joten liikenteen lisääntymisellä parin sadan metrin päässä ei liene suurempaa merkitystä pesinnöille. Vastaavasti Kiimaluotojen ja Hyvärniemen selkälokkiluodot sijaitsevat mökkiliikenteen vaikutuspiirissä, mutta väylän sijoittaminen idemmäksi tällä paikalla on kuitenkin suositeltavaa. Kanavan kaivamisella Kutilantaipaleen läpi on suuri vaikutus kaulushaikaran viihtymiseen Koulunlahden alueella, ja riippuen kanavan linjauksesta myös kehrääjäreviiri voi vaarantua.

ETELÄ-KARJALAN LIITTO
KUTILAN KANAVA, TAIPALSAARI
LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS

Kuva 3. Lokki- ja tiirakolonioiden sekä selkälokin pesät selvitysalueella. Järjestyksessä ylhäältä alas 1) Kiviselän Selkäluodon tiirakolonia, 2) Kutilanlahden Kaniluodon tiirakolonia, 3) Toijansalmen kalalokkikolonia, 4) Perluotojen naurulokkikolonia, 5) Hyvärniemen edustan selkälokin pesä, 6) Kiimaluotojen selkälokin pesä ja 7) Kaijaluodon tiirakolonia. Kartta-aineisto © Maanmittauslaitos 6/2019

5. SUDENKORENTOJEN HAVAINNOINTI

5.1. Johdanto

Taipalsaaren Rehulassa, Kutilanlahden perukassa, Koulunlahdella ja Märkisniemen kärjessä tehtiin täydentävä luontoselvitys. Selvityksessä inventoitiin em. kolmen ranta- ja vesialueen sudenkorentolajisto. Inventointi suoritettiin yhdellä käyntikerralla elokuun 2019 loppupuolella. Kaikissa kohteissa käveltiin hitaasti koko rantavyöhyke läpi useaan kertaan. Suurin osa ajasta kului Koulunlahdella, joka oli pinta-alaltaan laajin ja jossa todettiin eniten lajeja. Inventointiajankohdan lämmin ja tyyni sää oli havainnoinnille otollinen ja sudenkorennot olivat inventointiaikana aktiivisia.

5.2. Kutilanlahti

Kutilanlahti on oligotrofinen, sorarantainen lahti, jonka etelärannassa oli todettavissa vain vähän saraikkoa sekä muutamia ulpukoita ja vesitatarta (Kuva 4.). Uposkasveista todettiin jonkin verran ruskoärviää. Suurin osa lahden rantavesistä todettiin kasvittomiksi. Pohjoisrannassa oli todettavissa hieman enemmän saroja, pääasiassa viiltosaraa (Kuva 5.) Lahden perukka ja pohjoisrannan vesiraja ja itse ranta todettiin lähes kasvittomiksi. Inventointialueelta Kutilanlahti on oligotrofista vesialuetta, vesi todettiin melko ruskeaksi. Pohjoisrannassa todettiin yksi muniva ruskoukkokorento, joka kierteli lahdella laajalti. Muita lajeja ei todettu. Vuoden 2010 inventoinnissa (Ympäristötutkimus Yrjölä) lahdella on todettu lisääntyviä okakeijunkorentoja ja sirokeijunkorentokoiras. Kutilanlahdelta ei kummassakaan inventoinnissa todettu uhanalaisia lajeja eikä Kutilanlahden suojelulle tässä suhteessa nähdä tarvetta.

Kuva 4. Kutilanlahden etelärantaa, taustalla lahden perukka ja pohjoisrantaa (kuvat Jouko Sipari 2019)

Kuva 5. Kutilanlahden oligotrofista pohjoisrantaa

Suositus. Inventointialueilla ei todettu uhanalaisia sudenkorentolajeja tai sellaisia elinympäristöjä, joilla voisi olla merkitystä lajien suojelussa. Tämän inventoinnin perusteella alueen maankäytölle ei ole rajoituksia.

5.3. Koulunlahti

Koulunlahden perukka on harvapuustoista sararämettä (Kuva 6.), joka rajautuu pohjois- ja itäpuolella korkeaan harjuun, jonka vuoksi lahden perukka on varsin suojainen. Sararämeen eteläosa (avoveden puoleinen reuna) kasvaa leveästi järviruokoa (Kuvat 7. ja 8.). Itse Koulunlahti on eutrofinen vesi. Lahden rantaviivaa kiertää yhtenäinen, polveileva järviruokovyöhyke pienine allikoineen, paikoin oli todettavissa myös järvikaislaa (Kuva 9.) Kellus- ja uposlehtisissä todettiin mm. ulpukkaa, vesitatarta ja ruskoärviää. Lahti on mutapohjainen

ja vesi on ruskeaa. Kolmesta inventoidusta alueesta Koulunlahti todettiin lajistoltaan monipuolisimmaksi mutta ilmeisesti inventoinnin myöhäisestä ajankohdasta johtuen todettu lajimäärä jäi lopulta melko pieneksi.

Kuva 6. Koulunlahden perukan niukkapuinen sararäme lahten perukkaan päin kuvattuna.

Kuva 7. Koulunlahden perukan sararäme rajautuu lahten järviruokokasvustoon (kuvat 6-7 Jouko Sipari 2019)

Kuva 8. Koulunlahden sararämeellä kasvaa leveä järviruokovyöhyke avoveden tuntumassa. (Kuvat 8-9 Jouko Sipari 2019)

Kuva 9. Koulunlahden perukan rantaviivaa lahdelta päin kuvattuna (eutrofinen vesi).

Koulunlahdella todettiin isotytönkorento, ruskohukankorento, ruskoukonkorento, sirokeijunkorento, siniukonkorento ja tummasyyskorento. Aiemmassa inventoinnissa (Ympäristötutkimus Yrjölä 2010) alueella on todettu lummelampikorentoa ja täplälampikorentoa (EU direktiivin IV(a) lajeja). Tässä inventoinnissa lajeja ei todettu, johon syynä saattaa olla inventoinnin myöhäinen ajankohta.

Suositus. Inventointialueilla ei todettu uhanalaisia sudenkorentolajeja tai sellaisia elinympäristöjä, joilla voisi olla merkitystä lajien suojelussa. Tämän inventoinnin perusteella alueen maankäytölle ei ole rajoituksia.

5.4. Märkniemen kärki

Märkisniemi Umianlammen puoleiselta rannalta on sorapohjainen ja rantaa reunustaa melko yhtenäinen saravyöhyke (Kuva 10.). Kelluslehtisissä ja uposkasveissa todettiin ulpukkaa, vesitatarta ja ruskoärviää. Paikoin

ETELÄ-KARJALAN LIITTO
KUTILAN KANAVA, TAIPALSAARI
LUONTOSELVITYKSEN PÄIVITYS

rannat ja rantavesi todettiin kasvittomiksi. Kasvilajisto indikoi eu-dystrofisuutta, ja vesitatarin runsaus indikoi rantavesien ravinteisuuden kasvua. Inventoinnissa ei todettu sudenkorentoja tällä rannalla, rantaan kävi inventointiaikana puuskainen tuuli.

Kuva 10. Märkisniemen kärjen pohjoisrantaa niemen kärkeen päin kuvattuna. (Kuvat 10-11. Jouko Sipari 2019)

Kuva 11. Märkisniemen ja Uitonniemen välinen kapea väylä Umianlammelle päin kuvattuna.

Kuva 12. Saraikkoinen Märkisniemen eteläranta niemen kärkeen päin kuvattuna. (Kuvat 12-13. Jouko Sipari 2019)

Kuva 13. Märkisniemen kärjen dys-oligotrofista etelärantaa kärjestä pohjoiseen kuvattuna.

Märkisniemen ja Uitonniemen välinen salmi on matala ja rannoiltaan kivinen. Rantaa kiertää kapea saravyöhyke. Vesi on ruskeaa ja lähes seisoo salmessa. Vesikasveja todettiin mm. vesitatar ja palpakot, salmen pohja on melko laajalti kasviton (Kuva 11.). Märskinniemen ja Uitonniemen välisen salmen eteläosassa rantoja partioi välkekorento ja tummasyyskorento. Uhanalaisia lajeja ei todettu.

Märkisniemen eteläranta on kivistä sorarantaa ja ruskeavetinen. Rantaa kiertää yhtenäinen saravyöhyke (Kuvat 12. ja 13.), kellus- ja uposlehtisissä oli todettavissa mm. vesitatar, ulpukkaa ja ruskoärviää. Monin paikoin kivinen soraranta oli kasviton, vain rantaviivaa kiersi yhtenäinen saravyöhyke (esim. Kuva 13.). Märskinniemen etelärannan saravyöhykkeessä todettiin välkekorento, sirokeijunkorento ja tummasyyskorento. Uhanalaisia lajeja ei todettu.

Suositus. Inventointialueilla ei Märkisniemen kärjen alueella todettu uhanalaisia sudenkorentolajeja tai sellaisia elinympäristöjä, joilla voisi olla merkitystä lajien suojelussa. Tämän inventoinnin perusteella alueen maankäytölle ei ole rajoituksia.

5.5. Johtopäätökset sudenkorentohavainnoista

Tässä inventoinnissa inventointialueilla ei todettu uhanalaisia tai rauhoitettuja sudenkorentolajeja tai sellaisia sudenkorentolajeille merkittäviä elinympäristöjä (direktiivi IV(a)), joilla voisi olla merkitystä alueiden maankäytön suunnittelussa. Tämän inventoinnin tulosten perusteella Kutilanlahdella, Koulunlahdella tai Märkisniemen kärjen alueella ei ole sellaisia sudenkorentolajeihin tai lajien elinympäristöihin liittyviä tekijöitä, jotka täytyisi erityisesti ottaa huomioon alueiden maankäyttöä suunniteltaessa.

6. YHTEENVETO

Suunnitellulla Kutilan kanava-alueella toteutettiin kanavahankkeeseen liittyvä luontoselvitys, jossa kartoitettiin alueen viitasammakkotilanne Koulunlahden ja Kutilanlahden alueilla sekä linnuston tilanne koko kanavan suunnittelualueella (suunnittelualue kts. liite 1.). Viitasammakoihin liittyvä selvitys toteutettiin toukokuun 2019 aikana ja linnustaselvitys touko-kesäkuussa. Linnustaselvitys toteutettiin sekä maastossa liikkuen, että soutamalla veneellä suunnittelualueen vesiväylät kahteen kertaan. Tämän lisäksi saatiin käyttöön Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen Tiira-aineisto.

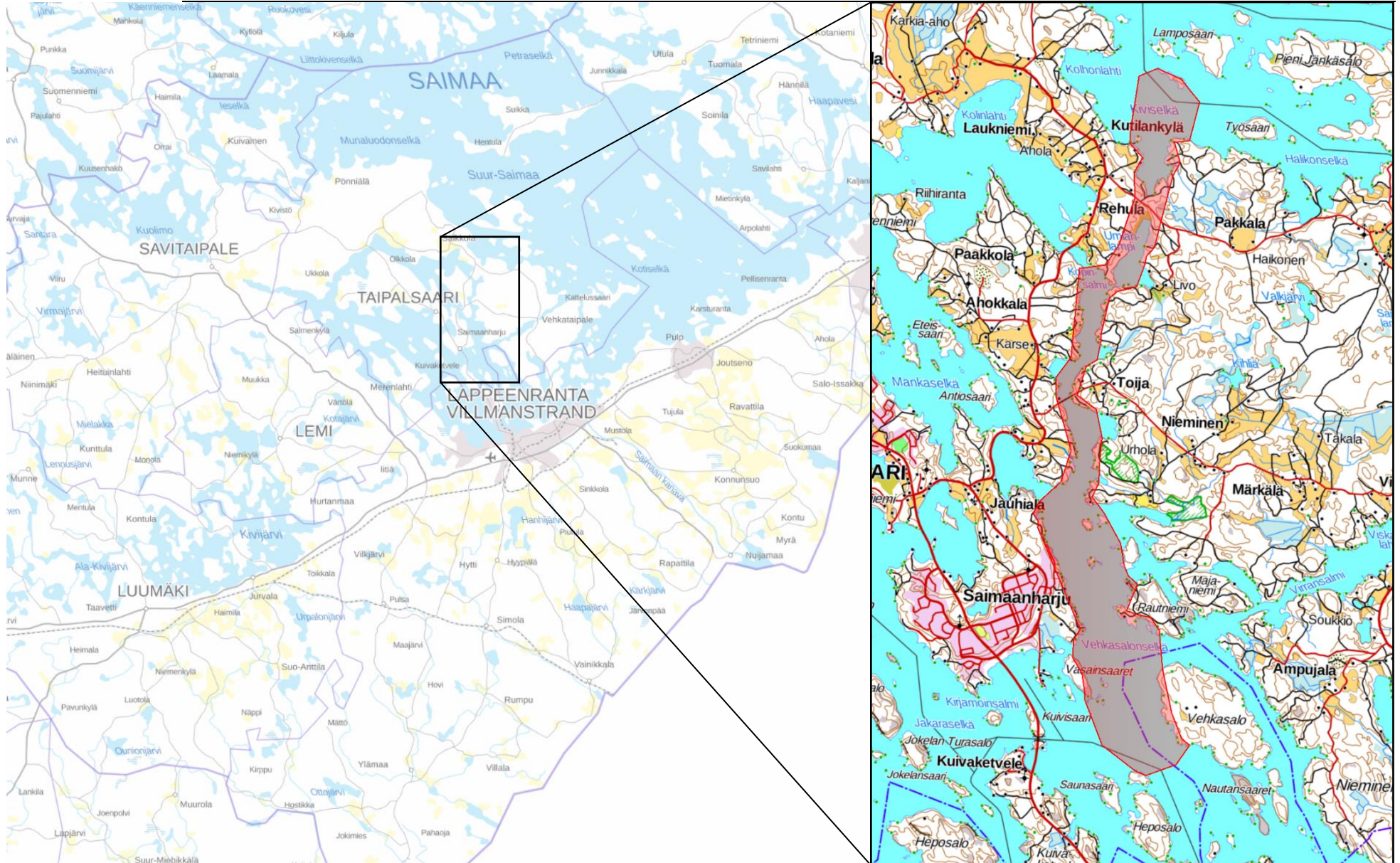
Viitasammakoista tehtiin havaintoja Koululahden länsirannalta sekä myös itärannalta. Havaintojen painopiste sijaitsi ko. lahden länsirannalla. Lahden länsi- ja pohjoisrannat ovat viitasammakon lisääntymiseen soveltuvaa biotooppia, sen sijaan lahden itäpuoliset ojat tarjoavat ennemminkin talvehtimispaikkoja. Umianlammen länsirannan alue voidaan lukea viitasammakon levähdyspaikaksi, sillä alueella on viitasammakon lepäämiseen ja suojautumiseen tarvitsemia rakenteita ja elinympäristön piirteitä.

Kutilanlahden pohjukassa ei sen sijaan näyttäisi oleva viitasammakolle soveltuvaa biotooppia. Kartoituksissa havaittiin myös ruskosammakoita molemmin puolin lahtea.

Lintuhavaintoja tehtiin kaikkiaan 73 lajista, joista 71 oli mahdollisesti paikallisesti pesiviä (lajiluettelo, liite 2.). Varsinaisen suunnittelualueen linnusto on pääosin tavanomaista. Varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolelta tehtiin näköhavaintoja lintudirektiivin I-luokan mukaisista lajeista, samoin havaittiin kaksi erittäin uhanalaista lajia, kahdeksan vaarantunutta lajia sekä 11 silmällä pidettävää lajia.

Sudenkorentojen havainnointi toteutettiin Kutilanlahden, Koulunlahden ja Märkisniemen kärjen alueella. Havainnoinnin yhteydessä ei todettu näillä alueilla todettu uhanalaisia tai rauhoitettuja sudenkorentolajeja tai sellaisia sudenkorentolajeille merkittäviä elinympäristöjä (direktiivi IVa), joilla voisi olla merkitystä alueiden maankäytön suunnittelussa.

Laaditun luontoselvityksen perusteella kanavahankkeesta ei näyttäisi aiheutuvan merkittävää haittaa linnustolle tai sudenkorentolajeille. Sen sijaan viitasammakoihin kanavahanke todennäköisesti vaikuttaa niiden elinolosuhteita heikentävästi.

LIITE 2. LAJILISTA

Laulujoutsen	Pajulintu
Kanadanhanhi	Hippiäinen
Valkoposkihanhi*	Harmaasieppo
Haapana	Kirjosieppo
Tavi	Sinitiainen
Sinisorsa	Talitiainen
Telkkä	Töyhtötiainen
Tukkakoskelo	Puukipijä
Isokoskelo	Pikkulepinkäinen
Teeri	Närhi
Kuikka	Harakka
Silkkuiikku	Naakka
Härkälintu	Varis
Kaulushaikara	Korppi
Nuolihaukka	Peippo
Kurki	Viherpeippo
Kuovi	Vihervarpunen
Rantasipi	Punatulkku
Metsäviklo	Keltasirkku
Jänkäkurppa*	Pajusirkku
Lehtokurppa	
Taivaanvuohi	* Ei pesivä
Kalatiira	
Naurulokki	
Kalalokki	
Selkälokki	
Harmaalokki	
Sepelkyyhky	
Käki	
Palokärki	
Käpytikka	
Valkoselkätikka	
Haarapääsky	
Metsäkirvinen	
Västäräkki	
Peukaloinen	
Rautiainen	
Punarinta	
Satakieli	
Leppälintu	
Pensastasku	
Mustarastas	
Räkättirastas	
Laulurastas	
Punakylkirastas	
Kulorastas	
Ruokokerttunen	
Hernekerttu	
Pensaskerttu	
Lehtokerttu	
Mustapääkerttu	
Sirittäjä	
Tiltalti	